

Перо от пеликан

На майка

Hope is the thing with feathers

Hope, Emily Dickinson

-1-

Първо баща ми ни напусна. По-точно, първо Моника дойде да живее при нас. Моника е приятелка на майка ми от детството. Една вечер майка съобщи на баща ми, че Моника ѝ се е обадила от Бургас. Искала да промени живота си - да дойде в София и да си търси работа. И го попита дали Моника може в началото да отседне вкъщи, за месец-два, не повече, докато се установи. Баща ми свъси вежди, мълча както обикновено, когато трябваше да се вземе някакво решение. Така думата му натежаваше и на мен ми се струваше, че след като заговори,

каквото и да кажеше, падаше като камъчетата, които хвърлям в Бистрица – камъчето изминаваше траекторията си и решително и категорично заемаше мястото си.

- Добре. Но не повече от месец – постанови баща ми. Майка, която, докато баща ми мислеше, беше застинала в очакване, изпусна една въздишка, усмихна се и го целуна по устните.

- Благодаря ти, Ванко, знаеш колко ми е близка. Дано ѝ потръгне най-последният животът.

По време на този решаващ за семейството ни разговор, както се оказва по-късно, аз четях „Братята с лъвски сърца“. Но част от вниманието ми беше насочено към разговора. Изведнъж усетих мравки в стомаха си, хукнах към тоалетната и повърнах.

- Мартине, какво ти е? – застана разтревожена на вратата майка.

- Сигурно пак е ял боклуци в училище – компетентно се изказа татко.

Майка се опита да ме прегърне, но аз се изплъзнах от ръцете ѝ и си отидох в стаята.

Това се случи в началото на април.

След месец пристигна Моника.

Първото нещо, което каза баба, като ме видя, беше:

- Мартине, ти си станал голямо момче! Дай да те прегърна!

На майка ми не каза нищо. Само прегърна и нея и я задържа по-дълго. Когато я пусна, очите на майка бяха влажни.

Апартаментът на баба ми се намира в центъра на Бургас. В дългия блок встрани от Свободния университет. На „Вардар“. Откакто дядо отиде на небето преди няколко години, тя живее сама в три стаи и кухня. Така че пак ще си имам стая. Не съм бил тук от миналото лято, но тогава бе съвсем за кратко. През лятото с майка и татко ходехме на почивка на Златните и Албена и само минавахме през Бургас да видим баба, а по-рано и дядо. Никога не оставахме за повече от една нощ.

Баба е сготвила картофена яхния.

- Сигурно сте изгладнели от пътя! – казва тя и ми се струва, че се опитва да бъде весела.

Не съм много гладен, защото само преди час и половина, по време на почивката на автобуса, ядох сандвич с шунка и кашкавал. Майка нищо не яде, тя и сега едва-едва хапва от картофите. Откакто татко ни напусна, почти не яде. В началото плачеше много. Взе си отпуска и само лежеше и плачеше. Тогава изобщо не ядеше. Само идваше да провери дали аз съм ял и ми забъркваше нещо набързо. Освен това водеше дълги телефонни разговори с леля Ана, най-добрата ѝ приятелка. Чувах я да казва, че не ѝ се живее и че стои жива само заради мен. Това много ме плашеше. Ако и майка ме напусне, какво ще правя? Дали ще ме дадат в един от онези домове за деца без родители, в какъвто е израснала баба?

Не исках да ходя там. В Бургас сме минавали покрай Дома. Има много висока ограда и децата гледат през решетките навън като маймунки в клетка.

Леля Ана май също се стресна от тези приказки, дойде вкъщи и накара майка да отидат заедно на психичен лекар. Майка не искаше, но леля Ана настояваше и я убеждаваше, докато тя не се предаде. След срещата с лекаря майка започна да пие едни хапченца, да плаче по-малко и дори да хапва и да ме пита какво става с домашните ми. Върна се и на работа.

Редовно се обаждаше и баба. Много по-често от преди. Една вечер говориха дълго. Първо спореха и майка твърдеше, че се справя. После се разплака. Накрая каза: „Добре, ще дойдем“. Когато разговорът приключи, ми каза: „В края на месеца, след като свършиш училище, ще идем в Бургас. Ще поседим известно време там, при баба ти.“

Не знаех какво да отговоря. Хем ми се искаше да ида на море и да бъда повече време с баба, хем всичките ми приятели и най-вече Алекс бяха в София. Но за да не се разстрои майка пак, се опитах да се усмихна и казах: „Добре.“ „Радваш ли се?“, сякаш себе си, а не мен попита. „Много“, казах, и тя ме прегърна, направо ме притисна силно към себе си и аз се притесних, защото толкова отдавна не го беше правила.

-3-

Историята на майка ми и Моника е дълга. Преди да пристигне Моника, майка я разказа на леля Ана, която слуша внимателно и накрая каза само: „Хм...“. Познавали се от деца. Първо били заедно в една група в детската градина, после учили в един и същи клас в училище, после и двете били приети в Английската гимназия, но след това пътищата им се разделили. Майка дошла да учи в София, където по-късно срещнала баща ми. А Моника изневиделица се омъжила за ученическата любов на майка ми, която била станала нейна. И понеже майка ходела все по-рядко в Бургас, а и някак било *неловко* около това споделяне на една любов (това много не го разбрах, нали уж майка вече била с татко), постепенно с Моника изгубили връзка. Преди няколко месеца обаче Моника открила майка ми във Фейсбук и ѝ изпратила съобщение. Била се развела с ученическата любов, нямала деца, работела като секретарка във фирма и не била доволна от живота. Това последното майка го разказа оживено и на баща ми, докато вечеряхме, обаче пропусна да спомене за ученическата любов. Той слушаше разсеяно, докато хвърляше по едно око зад гърба ѝ на „Монк“.

През следващите дни майка продължи да говори за кореспонденцията си с Моника, която сега беше редовна. Припомняше си случки от детството и ученическите години, чак заприличваше на ученичка. Когато Моника била малка, много обичала да си хапва и била пухкава. Веднъж на една екскурзия с класа минали край пчелин и тя си купила пита с мед. Обаче в питата имало пчела (или оса?), която я ужилила по езика. Моника се разплакала, устата ѝ се подула, а момчетата започнали да се смеят и да ѝ викат Лакомото мече. Майка ми, която уж

имала някакъв авторитет пред тях, понеже била отряден председател (каквото и да значи това), ги смъмрила и те се засрамили. Хм, каква била моята майка... После обаче Моника се „отворила“ покрай едни други, по-големи свои приятелки в квартала. Давала на майка ми някакви забранени книги, накарала я да си къносат заедно косите, от което баба ми и дядо ми щели да получат инфаркт, и ѝ помогнала да се запознае с момчето, което харесвала (само не разбрах дали това била *онази* ученическа любов). Майка ми пък ѝ пишла домашните по английски.

Честно, отдавна не бях виждал майка така пърхаща и ентузиазизирана. Като я слушах, чак започвах да се чудя как така се е разпаднало едно толкова голямо приятелство?! Не мога да ги разбера жените и туй то!

И така, докато се стигна до онази вечер, в която майка ми попита баща ми дали Моника може да живее с нас.

-4-

В деня на пристигането ѝ майка си беше запазила час за фризьор. Не се бяха виждали от петнайсет години и искаше да покаже на приятелката си, че „не се е променила много“. Надвечер чух, че се прибира. Чух също, че си говори с някого в коридора. После влязоха. Първо майка, която се обърна към мен и каза:

- Мартине, запознай се с Моника – и имаше нещо различно в гласа ѝ. Все едно щеше да рецитира някакво много важно стихотворение като тези, които учим в училище.

След нея влезе Моника. Беше не много висока жена, със светли коси, постригани по модата, която виждах често тази година. Малко издължени в краищата отпред и по-къси отзад на врата. Лицето ѝ имаше цвят на свещ, чийто

пламък бе една широка усмивка. Усмивката разкриваше бели равни зъби. Очите ѝ бяха теменужени и също се усмихваха. Беше облечена в тясна светло синя блузка с деколте и къса черна пола. Носеше мрежест чорпогащник и черни обувки с високи тънки токчета. Майка ми никога не обличаше къси поли, мрежести чорпогащници и такива кокили. Погледнах я до нея. Тъмно кестенявата ѝ коса стоеше неестествено повдигната като каска. И тя се усмихваше и изглеждаше много щастлива, но умората надничаше зад усмивката ѝ. Беше облечена в бяла риза, закопчана почти догоре, кафява пола до коляното и кафяво сако. Беше елегантна моята майка, но по един такъв начин, по който са елегантни лелките. А Моника, Моника беше по-скоро какичка.

Нещо повече, Моника беше най-красивата какичка, която бях виждал.

- Мартине, да не си глътна езика?! Хайде, представи се на Моника – подкани ме майка.

Станах и малко притеснено ѝ подадох ръка, като гледах настрани:

- Мартин.

Моника пое ръката ми и усетих, че се изчервявам.

- Какво хубаво име! Приятно ми е, Мартине. Аз съм Моника. Можеш да ме наричаш така, Моника. Без да ме лелкосваш – гласът ѝ беше много гальовен, като този на жените, които четат в дома за сватби. Бяхме на сватба няколко месеца преди това и жената, която чете приветствието, имаше точно такъв глас. Тогава много го харесах. Моника се засмя и смехът ѝ също ми хареса. Всичко в нея ми харесваше.

- А сега можеш да продължиш с домашните – каза майка и с Моника се насочиха към кухнята. Чувах гласовете им от разстояние. Кроткият глас на майка и напевният глас на Моника. И тъй като не чувах думите, колкото и да се напругах,

те започнаха да ми звучат като дует, като музика. Дали си говореха за мен? Ето това ми се искаше да знам повече от всичко.

Час или два по-късно чух да се прибира татко. Отидох в другата стая, за да го посрещна. Така присъствах на момента, когато майка му представи Моника. Бях зад гърба ѝ и не виждах нейното лице, но видях неговото. С изражение каквото не бях виждал дотогава. Леко издължено. Учудено. Сякаш Моника беше от друг свят и той не знаеше какво да каже. А баща ми винаги знае какво да каже. Това трая миг, но усетих леко свиване в стомаха, както първия път, когато чух за нея. Този път обаче не повърнах. Баща ми се усмихна и пое протегнатата от Моника ръка:

- Иван, приятно ми е. Добре дошла в дома ни! Чувствай се като у дома си.

Видях колко се зарадва майка от тези думи и как цялата грейна.

- Здравей, моето момче. Как мина денят ти? – приближи се татко към мен и ме погали по главата.

Този въпрос истински ме обърка, понеже баща ми никога нищо не ме пита. Обикновено пита майка „Научил ли си е уроците? Написал ли си е домашните? По-добре ли е (когато съм болен)?“, сякаш аз не съм там. Не знаех какво да кажа и се върнах в моята стая.

Не след дълго майка ме извика за вечеря. Помня тази вечеря, защото всичко беше по-различно. Майка сияеше и беше много хубава. Усмивваше се през цялата вечер и говореше оживено. Татко не гледаше постоянно към телевизора и даже участваше в разговора, дори каза няколко вица, на които Моника много се смя. А аз се къпех в смеха ѝ и ми идеше да пея, и да ги прегърна и тримата, и да ги помоля Моника да остане завинаги с нас.

След като се наобядвахме – аз повторно, майка – съвсем символично, баба ни погледна с нейния решителен поглед, който винаги малко ме плаши. Когато погледне така, значи, че е намислила нещо и невинаги то е точно това, което искам аз. Видях, че и лицето на майка се изопна в очакване.

- Подготвила съм ви оздравителна програма. Започва от утре сутрин – заяви баба.

- Каква програма, майко? Нямаме нужда от никакви програми, дошли сме да си почиваме – опита се да се възпротиви майка.

- Точно така! Почивка! Но оздравителна. И да не съм чула и дума! И двамата имате нужда от укрепване, какво сте се умърлушили?! Да не е свършил светът, я?!

Светът не се беше свършил... още. Но когато на следващата сутрин баба ни събуди в шест, поне на мен ми се стори, че това е краят му. И краят на ваканцията ми, която току-що бе започнала.